

FTA Fact Book เขตการค้าเสรีไทย- อินเดีย

1. บทนำ

อินเดีย ประเทศที่มีประชากรกว่า 1,000 ล้านคน มากเป็นอันดับที่สองของโลกรองจากจีน ซึ่งหากพิจารณาเฉพาะกลุ่มประชากรที่ร่ำรวยที่สุดในอินเดีย 10 เปอร์เซนต์แรกซึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวประมาณ (GDP per capita) 2,100 เหรียญสหรัฐ/ปี (รายได้เฉลี่ยต่อหัวของคนไทยในปัจจุบันประมาณ 2,500 เหรียญสหรัฐ/ปี) ก็จะมีจำนวนมากถึง 100 ล้านคน มากกว่าจำนวนคนไทยทั้งประเทศถึง 1.7 เท่า ยังไม่นับรวมประชากรรายได้กลางและต่ำของอินเดียอีกกว่า 900 ล้านคน ดังนั้น ด้วยขนาดของตลาดที่ใหญ่กว่าประชากรทั้งหมดของอาเซียนรวมกัน แต่กลับมีการค้าระหว่างประเทศกับไทยเพียงปีละ 2,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ อินเดียจึงเป็นตลาดใหม่ที่มีศักยภาพสูงในการรองรับสินค้าส่งออกที่ไทยไม่อาจจะละเลยได้เลย

แนวคิดในการขยายความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุนในรูปของการจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรี หรือ Free Trade Agreement (FTA) ระหว่างไทย-อินเดีย เริ่มขึ้นเมื่อนายกรัฐมนตรีของไทย (พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร) และอินเดีย (นายอาตัล พินารี วุชเปย์) มีความเห็นร่วมกันในหลักการของ FTA และกำหนดให้มีการจัดตั้งคณะทำงานร่วม 2 ประเทศเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งเขตการค้าเสรี ไทย-อินเดีย ซึ่งผลของการศึกษาสรุปได้ว่า การจัดทำเขตการค้าเสรีไทย-อินเดีย มีความเป็นไปได้ และจะก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันโดยจะช่วยขยายการค้าของทั้งสองประเทศ ทำให้มีการค้ากันในสินค้าหลากหลายมากยิ่งขึ้นกว่าในปัจจุบัน รวมทั้งจะก่อให้เกิดความร่วมมือทางเศรษฐกิจในสาขาต่างๆ ที่สำคัญ เช่น การท่องเที่ยว การศึกษา การเงินการธนาคาร การสาธารณสุข การบิน และการขนส่งระหว่างประเทศ เป็นต้น นอกจากนี้ผลประโยชน์ร่วมกันของทั้งสองฝ่ายแล้ว ความสำคัญอีกประการหนึ่งของ FTA ไทย-อินเดีย เป็นความสำคัญในเชิงกลยุทธ์เพื่อรักษาสถานภาพของไทยในฐานะคู่ค้าสำคัญของอินเดีย ก่อนที่อินเดียและจีนจะบรรลุข้อตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างกันในอนาคตอันใกล้นี้ ซึ่งเมื่อถึงวันนั้นอาจทำให้ทั้งอินเดียและจีนไม่ต้องพึ่งพาค้ากับประเทศไทยและประเทศต่างๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เท่ากับที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ทั้งนี้ ผลการศึกษาร่วมดังกล่าวได้นำไปสู่การจัดทำกรอบความตกลงว่าด้วยการจัดตั้งเขตการค้าเสรี (FTA) ไทย-อินเดีย ซึ่งได้มีการลงนามไปเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2546 โดยรัฐมนตรีพาณิชย์ของทั้งสองประเทศ ซึ่งกรอบความตกลงดังกล่าวจะถูกใช้เป็นแนวทางในการเจรจาจัดทำ FTA ซึ่งจะกำหนดหัวข้อการหารือ ขอบเขตของการเปิดเสรีการค้า เป้าหมายของ FTA และกำหนดระยะเวลาการเปิดเสรีการค้าการลงทุน เป็นต้น

กรอบความตกลง FTA ไทย-อินเดีย 5 ประการ

ไทยและอินเดียได้กำหนดหัวข้อการเจรจา FTA ไว้ 5 หัวข้อ ภายใต้กรอบความตกลงดังกล่าวซึ่งคณะเจรจาของทั้งสองฝ่ายจะได้หารือ เจรจาแลกเปลี่ยนการเปิดเสรีให้เป็นไปตามตามกรอบที่ได้วางไว้ ดังนี้

การค้าสินค้า	ขจัดมาตรการปกป้องด้านภาษีและที่ไม่ใช่ภาษี (NTB) ให้ครอบคลุมทุกสินค้า โดยกำหนดเป้าหมายเป็นเขตการค้าเสรีในปี 2010 (พ.ศ. 2553)
การค้าบริการ	กำหนดให้ทยอยเปิดเสรีในสาขาที่มีความพร้อมก่อน โดยมีกำหนดจะเจรจาเสร็จสิ้นภายในเดือนมกราคม 2006 (พ.ศ. 2549)
การลงทุน	กำหนดกฎเกณฑ์ที่กระตุ้นการค้าและการลงทุนระหว่างกัน
ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอื่นๆ	แสวงหาความร่วมมือใหม่ๆ และสร้างกลไกในการส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้น เช่น ด้านการประมง ICT เทคโนโลยีชีวภาพ การท่องเที่ยว และสาธารณสุข
มาตรการอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุน	การอำนวยความสะดวกด้านพิธีการศุลกากร และจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกันในด้านมาตรฐานและการตรวจสอบมาตรฐาน (Mutual Recognition Arrangement: MRA)

ปัจจุบัน ทั้งสองฝ่ายยังอยู่ระหว่างการเจรจาเพื่อจัดทำ FTA ตามกรอบความตกลงข้างต้น ซึ่งคาดว่าจะการเจรจาจะเสร็จสมบูรณ์ภายในปี 2549 และจะประกาศบังคับใช้ต่อไป

2. ข้อมูลทั่วไป

อินเดียได้รับเอกราชจากอังกฤษเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 1947(พ.ศ.2490)โดยการนำของมหาตมะ คานธี และนายเยาฮาลาล เนรู (ซึ่งภายหลังได้รับการเลือกตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีคนแรกของอินเดีย) หลังจากนั้น สงครามภายในประเทศอันเกิดจากความแตกต่างในด้านศาสนา (ฮินดูและอิสลาม) ได้แบ่งแยกปากีสถานและบังคลาเทศออกจากอินเดีย อินเดียในปัจจุบันถือเป็นประเทศประชาธิปไตยที่

ใหญ่ที่สุดในโลกเมื่อวัดจากจำนวนประชากรกว่า 1,000 ล้านคน ซึ่งมากเป็นอันดับสองของโลก โดยมีอัตราการเพิ่มประชากรถึงปีละ 1.44% ซึ่งด้วยอัตรานี้ อินเดียจะกลายเป็นประเทศที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดในโลกโดยแซงหน้าจีนภายในอีก 23 ปีข้างหน้า หรือใน ค.ศ. 2028

ข้อมูลทั่วไป	
ที่ตั้ง	ตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียใต้ ทิศเหนือ : ปากีสถาน จีน เนปาล และภูฏาน ทิศตะวันตก : ปากีสถาน และทะเลอาระเบีย ทิศตะวันออก : พม่า บังคลาเทศ และอ่าวเบงกอล ทิศใต้ : ศรีลังกา และมหาสมุทรอินเดีย
พื้นที่	3,287,590 ตารางกิโลเมตร (ใหญ่อันดับ 7 ของโลก)
เมืองหลวง	กรุงนิวเดลี (New Delhi)
เมืองสำคัญ	มุมไบ (ชื่อเดิม บอมเบย์) เป็นศูนย์กลางทางการค้า การเงิน และการคมนาคม เป็นเมืองท่าสำคัญและเป็นแหล่งผลิตภาพยนตร์ฮอลลีวู้ดที่ใหญ่ที่สุด บังгалอร์ เป็นเมืองศูนย์กลางของอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง โดยเฉพาะด้าน ICT อิเล็กทรอนิกส์ การบินและอวกาศ ถือเป็น Silicon Valley ของอินเดีย เชนไน เป็นศูนย์กลางธุรกิจทางภาคใต้ของอินเดีย มีอุตสาหกรรมรถยนต์เป็นอุตสาหกรรมหลัก กัลกัตตา เป็นเมืองหลวงเก่าของอินเดีย และเป็นเมืองใหญ่อันดับ 2 ของประเทศ
ภูมิอากาศ	ภูมิอากาศแตกต่างกันอย่างมาก เนื่องจากมีพื้นที่กว้างใหญ่ ตอนเหนืออยู่ในเขตหนาว ขณะที่ตอนใต้อยู่ในเขตร้อนชื้น ทางเหนือมีแม่น้ำสายใหญ่ไหลผ่าน คือแม่น้ำสินธุและคงคา จึงอุดมสมบูรณ์กว่าตอนใต้ซึ่งมีแต่แม่น้ำสายสั้นๆ อุณหภูมิเฉลี่ยในช่วงฤดูร้อนประมาณ 35 องศาเซลเซียส และประมาณ 10 องศาเซลเซียส ในช่วงฤดูหนาว
ทรัพยากรธรรมชาติ	ถ่านหิน แร่เหล็ก แมงกานีส ไมกาบ็อกไซต์ โทเทเนียม โครไมท์ ก๊าซธรรมชาติ เพชร ปีโตรเลียม หินปูน
ประชากร	1,065,070,607 (2547) มากเป็นอันดับ 2 ของโลก
อัตราการขยายตัวของประชากร	1.44% (ประมาณการ 2547)
เชื้อชาติ	ฮินดู-อารยัน 72% ดราวิเดียน 25% มองโกลอยด์ 2% อื่นๆ 1%

ข้อมูลทั่วไป	
ภาษา	ภาษาฮินดีเป็นภาษาที่ใช้โดยประชาชนส่วนใหญ่และเป็นภาษาประจำชาติ ภาษาอังกฤษเป็นภาษาในวงราชการและธุรกิจ นอกจากนี้ยังมีภาษาท้องถิ่นที่ถือเป็นภาษาทางการอีก 14 ภาษา เช่น ภาษาเบงกาลี เตลกู ทมิฬ เป็นต้น
ศาสนา	ฮินดู 81.3% มุสลิม 12.0% คริสต์ 2.3% ซิกข์ 1.9% และศาสนาอื่นๆอีก 2.5%
ระบอบการเมือง	ประชาธิปไตยแบบรัฐสภา (Parliamentary Democracy)
ระบบการปกครอง	สาธารณรัฐ (Federal Republic) แบ่งอำนาจการปกครองเป็น 28 รัฐ และสหภาพอาณาเขตของรัฐบาลกลาง (Union Territories) อีก 7 เขต
ประมุขของรัฐ	ประธานาธิบดี
หน่วยเงินตรา	Indian rupee (INR)
อัตราแลกเปลี่ยน	Indian rupees / US Dollar – 43.75 (June 2004) 46.58 (2003), 48.61 (2002), 47.19 (2001)
จำนวนสายโทรศัพท์ที่ใช้งานอยู่	48.9 ล้านเลขหมาย (2546)
จำนวนโทรศัพท์มือถือ	26.2 ล้านเลขหมาย (2546)
จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ต	18.5 ล้านคน (2546)

ข้อมูลเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศ

อินเดียหันมาใช้ระบบเศรษฐกิจแบบตลาดแทนระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมภายใต้นโยบายปฏิรูปทางเศรษฐกิจตั้งแต่ปี 1991 เป็นต้นมา โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อแก้ไขภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำและลดการขาดดุลการชำระเงินอย่างรุนแรงในขณะนั้น มีการใช้มาตรการเพื่อควบคุมการนำเข้าอย่างเข้มงวดเพื่อประหยัดเงินตราต่างประเทศ (ในช่วงต้นของการปฏิรูป) ในขณะที่ภาครัฐได้พยายามส่งเสริมการส่งออกเพื่อนำรายได้เข้าประเทศ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของอินเดียอย่างมาก ปัจจุบันอินเดียเป็นประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจเมื่อวัดจากรายได้ประชาชาติใหญ่เป็นอันดับที่ 11 ของโลก และเป็นอันดับที่ 3 ของเอเชียรองจากญี่ปุ่นและจีน (World Development Indicators, 2004) มีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจเฉลี่ยประมาณ 5.8% ต่อปี และยังมีศักยภาพที่จะพัฒนาต่อไปอีกมากโดยเฉพาะในธุรกิจบริการทางด้าน IT ซึ่งถือเป็นจุดแข็งของอินเดีย

อย่างไรก็ดี ถึงแม้การปฏิรูประบบเศรษฐกิจเมื่อปี 1991 จะทำให้อินเดียเปิดตลาดเสรีมากยิ่งขึ้น แต่อัตราภาษีนำเข้าของอินเดียก็ยังอยู่ในระดับที่สูงอยู่โดยเฉพาะในกลุ่มสินค้าเกษตร อาหาร สิ่งทอ สินค้าปิโตรเคมี รถยนต์ และผลิตภัณฑ์เหล็กสำเร็จรูป ซึ่งถือเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการส่งออกสินค้าของไทย ปัจจุบันอัตราภาษีเฉลี่ยของอินเดียอยู่ที่ 22.2% (simple average applied duty rate)

ลดลงจาก 24.8% เมื่อปี 2547 (World Bank 2004) จึงคาดว่า FTA ระหว่างไทย-อินเดีย จะช่วยเร่งกระบวนการเปิดเสรีการค้าของอินเดียให้เร็วยิ่งขึ้น

ข้อมูลเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศ	
GDP	584.9 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ (2546)
รายได้เฉลี่ยต่อหัว	549 เหรียญสหรัฐฯ (2546)
อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ	8.10% (2546) Real GDP growth 5.8% (เฉลี่ย 2542-2546)
ทุนสำรองเงินตราต่างประเทศ	125.2 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ (ธ.ค. 2547)
อัตราเงินเฟ้อ	4.1% (เฉลี่ย 2542-2546)
สัดส่วนการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) / GDP	0.9% (เฉลี่ย 2542-2546)
ดุลการค้า	ไทยขาดดุล 233 ล้านเหรียญสหรัฐฯ (2547)
มูลค่าการส่งออกของไทย	905 ล้านเหรียญสหรัฐฯ (2547)
มูลค่าการนำเข้าของไทย	1,138 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ (2547)
การส่งออกของอินเดีย	สินค้าส่งออก อัญมณี ซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์ เสื้อผ้าสำเร็จรูป เคมีภัณฑ์ เวชภัณฑ์ เครื่องหนัง ตลาดส่งออก สหรัฐฯ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ฮองกง อังกฤษ เยอรมนี จีน ญี่ปุ่น เบลเยียม
การนำเข้าของอินเดีย	สินค้านำเข้า ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม น้ำมันดิบ อัญมณี เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องจักร เหล็ก ปูน แหล่งนำเข้า สหรัฐฯ เบลเยียม จีน อังกฤษ เยอรมนี ญี่ปุ่น สิงคโปร์ มาเลเซีย
อัตราภาษีนำเข้าเฉลี่ย	22.2% (ปี 2547)
ค่าธรรมเนียมศุลกากร	1% เพิ่มจากภาษีศุลกากร
ภาษี Education Fund	2% (เริ่มใช้ ก.ค. 2547) คำนวณบนฐานราคาโดยรวมภาษีศุลกากรแล้ว เพื่ออุดหนุนการศึกษา
ภาษี VAT	คาดว่าจะเริ่มใช้ภายในปี 2548 เพื่อแทนที่ภาษีผ่านรัฐ (Octroi) เดิมซึ่งเรียกเก็บทุกครั้งที่สินค้าข้ามพรมแดนแต่ละรัฐ ที่อัตรา 1-1.5% โดยประเมินจากน้ำหนักหรือมูลค่าของสินค้า
อากร CVD	Countervailing Duty 8% สำหรับสินค้าที่โดนมาตรการ CVD

3. โอกาสส่งออกของสินค้าไทย

ปัจจุบัน ผู้ประกอบการไทยสามารถใช้ประโยชน์จาก FTA ไทย-อินเดีย ได้แล้วภายใต้ข้อตกลงการเร่งลดภาษีสินค้าบางส่วนทันที หรือที่เรียกว่า Early Harvest Scheme (EHS) ซึ่งเป็นสินค้ากลุ่มแรกที่ทั้ง 2 ประเทศตกลงให้มีการลดภาษีกันก่อนที่จะมีการลดภาษีสินค้าอื่นๆ สินค้าในกลุ่ม EHS มีจำนวนทั้งสิ้น 82 รายการ โดยเริ่มลดภาษีไปแล้วตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2547 โดยในช่วงแรกจะลดภาษีลงไป 50% ของอัตราภาษีขาเข้าทั่วไปในปี 2547 (ปีฐาน) หลังจากนั้นในวันที่ 1 กันยายน 2548 จะลดลงอีก 25% ของอัตราปีฐาน (รวมลดไป 75% ของอัตราในปีฐาน) และตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2549 เป็นต้นไปทั้งสองฝ่ายจะยกเลิกการเก็บภาษีสำหรับสินค้าทั้ง 82 รายการ

รายการสินค้าเร่งลดภาษี EHS

สินค้า EHS 82 รายการ ครอบคลุมสินค้าสำคัญ เช่น เกาะ ลำไย มังคุด พุเรียน องุ่น ข้าวสาลี อาหารทะเลกระป๋อง (ปลาซาร์ดีน ปลาแซลมอน ปลาแมคเคอเรล และปู) และสินค้าอุตสาหกรรมที่ไทยมีศักยภาพในการส่งออก เช่น อัญมณีและเครื่องประดับ (พลอยสี) เม็ดพลาสติก เครื่องปรับอากาศและส่วนประกอบ พัดลม ตู้เย็น เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์และส่วนประกอบ เครื่องสี่ขา หม้อแปลงไฟฟ้า เครื่องประมวลผลข้อมูล วงจรพิมพ์ ส่วนประกอบของเฟอร์นิเจอร์ ลูกปัด (บอล แบริง) และส่วนประกอบของเครื่องยนต์ เป็นต้น

ปัจจุบัน มูลค่าการค้ารวมระหว่างไทย-อินเดีย สำหรับสินค้าเร่งลดภาษี 82 รายการ ข้างต้นมีมูลค่า 136.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2546 หรือคิดเป็นร้อยละ 9 ของมูลค่าการค้ารวมทั้งหมด โดยไทยได้ดูแลการค้าในสินค้าทั้ง 82 รายการประมาณปีละ 10 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ทั้งนี้ ไทยมีการนำเข้าสินค้าประเภทเหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ เคมีภัณฑ์ ข้าวสาลี และเครื่องจักรกลจากอินเดีย ในขณะที่อินเดียมีการนำเข้าสินค้า เม็ดพลาสติก เครื่องปรับอากาศ ชิ้นส่วนยานยนต์ และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์จากไทย เป็นต้น นอกจากนี้ พบว่าสินค้าในกลุ่มเครื่องรับโทรทัศน์สี ส่วนประกอบเครื่องยนต์ และวงจรพิมพ์ เป็นกลุ่มที่อินเดียมีการนำเข้าจากไทยเพิ่มขึ้นในอัตราสูงมากในปี 2547 นอกจากนี้ ผู้ประกอบการไทยอาจพิจารณานำเข้าสินค้าที่ใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตจากอินเดีย เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก โดยสินค้าวัตถุดิบสำคัญที่มีการลดภาษีใน EHS ได้แก่ วัตถุดิบด้านประมงจากมหาสมุทรอินเดีย เครื่องเพชรพลอย และเหล็กและเหล็กกล้า

สินค้าที่ไทยมีศักยภาพในการส่งออก

สินค้านอกจาก EHS 82 รายการ ที่กำลังอยู่ระหว่างการเจรจาลดภาษี นั้น มีหลายสินค้าที่ไทยมีศักยภาพในการส่งออก ได้แก่ เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์และส่วนประกอบ เครื่องใช้ไฟฟ้า

และส่วนประกอบอื่นๆ สิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป ด้าย ผ้าฝ้าย เครื่องคอมพิวเตอร์ทำความเย็น ผลิตภัณฑ์พลาสติก ทองแดงและของทำด้วยทองแดง เครื่องสำอาง สบู่และผลิตภัณฑ์รักษาผิว ผลิตภัณฑ์ทำจากยาง เป็นต้น

ปัญหาและอุปสรรคของการส่งออก

ปัจจุบันอินเดียยังมีการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Measure: NTM) อยู่หลายประเภท เช่น การกำหนดมาตรการขออนุญาตนำเข้า (import licensing) สำหรับสินค้าบางประเภท เช่น มอเตอร์ไซค์ สินค้าปุ๋ยสัตว์ และสารเคมีบางประเภท สินค้าบางชนิด ตัวแทนของรัฐเป็นผู้นำเข้าได้แต่เพียงผู้เดียว เช่น สินค้าปิโตรเลียม ยาบางชนิด ธัญพืชและผลผลิตทางการเกษตรที่เป็นเมล็ด (bulk grains) และสินค้าบางประเภทอินเดียมีการห้ามนำเข้า เช่น ไขมันและน้ำมันจากสัตว์ ปัญหาสำคัญอีกประการ คือ การประเมินราคาศุลกากรของอินเดียซึ่งมักจะปฏิเสธมูลค่าสินค้าที่ผู้นำเข้าแจ้งและทำการประเมินราคาใหม่ ส่งผลให้ผู้นำเข้าต้องเสียภาษีมากขึ้น ทั้งนี้ ปัญหาทั้งสองกำลังถูกแก้ไขใน WTO

ปัญหาในเรื่องมาตรฐานและการทดสอบมาตรฐาน ถือเป็นอุปสรรคสำคัญอีกประการของการส่งออกไปยังอินเดีย รัฐบาลอินเดียกำหนดให้สินค้า 109 ชนิดจะต้องได้รับการรับรองจากสำนักงานมาตรฐานของอินเดียก่อนจึงจะสามารถนำเข้ามาได้ ตัวอย่างสินค้า เช่น สารปรุงแต่งอาหาร สารถนอมอาหาร ปูนซีเมนต์บางประเภท เครื่องใช้ไฟฟ้าบางชนิด แบตเตอรี่ชนิดเซลล์แห้ง เป็นต้น นอกจากนี้ อินเดียยังมีการกำหนดมาตรฐานไอเสียของรถยนต์ที่ไม่โปร่งใสและเป็นประโยชน์ต่อผู้ผลิตอินเดียมากกว่าผู้ผลิตจากต่างประเทศ สำหรับสินค้าสิ่งทออินเดียยังห้ามนำเข้าสิ่งทอที่ใช้ azo-dye ในกระบวนการผลิต สำหรับผลิตภัณฑ์เกษตรและอาหาร นั้น หลายมาตรฐานสินค้าที่อินเดียกำหนด นั้น ยังไม่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลซึ่งส่งผลกระทบต่อสินค้าประเภทสัตว์ปีก อาหารสัตว์ ที่อินเดียนำเข้าจากต่างประเทศ รวมทั้งมาตรการกำกับการนำเข้าพืชของอินเดีย (Plant Quarantine) ได้ส่งผลกระทบต่อ การส่งออกผักและผลไม้สดจากไทยซึ่งฝ่ายไทยก็ได้หยิบยกขึ้นหารือกับอินเดียแล้วโดยจะมีการจัดตั้ง SPS Cooperation และกำหนดให้มี focal point ของแต่ละฝ่ายเพื่อประสานงานระหว่างกันในการแก้ไข ปัญหา นอกจากนี้ สินค้าเกษตรที่ได้รับการดัดแปลงพันธุกรรมก็จะถูกอินเดียจับตาเป็นพิเศษด้วย

ปัญหาการใช้มาตรการ NTM ต่างๆข้างต้น ฝ่ายไทยได้ยกขึ้นหารือกับอินเดียเพื่อลดอุปสรรคที่ผู้ส่งออกไทยต้องประสบในช่วงที่ผ่านมา โดยหนึ่งในเครื่องมือที่สำคัญที่จะใช้เพื่อลดปัญหาเรื่องมาตรฐานระหว่างกันคือ ข้อตกลงยอมรับมาตรฐานและการตรวจสอบมาตรฐานซึ่งกันและกัน (Mutual Recognition Arrangement : MRA) ซึ่งทั้งสองฝ่ายกำลังเจรจาอยู่ในปัจจุบัน

4. กฎแหล่งกำเนิดสินค้า

กฎแหล่งกำเนิดสินค้าเป็นกฎเกณฑ์ที่ประเทศคู่ FTA กำหนดขึ้นระหว่างกันเพื่อตรวจสอบสัญชาติของสินค้า ซึ่งสินค้าแต่ละชนิดก็จะมีกฎแหล่งกำเนิดแตกต่างกันไป และแตกต่างกันไปอีกในแต่ละ FTA สินค้าที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันก็อาจจะมีกฎเกณฑ์ที่ใกล้เคียงกัน หรืออาจแตกต่างกันก็ได้ สินค้าส่งออกของไทยที่จะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีศุลกากรภายใต้ FTA ไทย-อินเดีย จะต้องเป็นสินค้าที่ผลิตในประเทศไทยและมีคุณสมบัติถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่ไทยและอินเดียนำหนดร่วมกัน ซึ่งกฎเกณฑ์ดังกล่าวกำลังอยู่ระหว่างการเจรจาในขณะนี้ สำหรับสินค้าในกลุ่มเร่งลดภาษี Early Harvest Scheme 82 รายการ ทั้งสองฝ่ายได้กำหนดให้ใช้กฎแหล่งกำเนิดสินค้าชั่วคราวไปก่อนจนกว่ากฎเกณฑ์ถาวรจะเจรจาเสร็จ ซึ่งจะมีหลักเกณฑ์สำคัญ ดังนี้

(1) หลักเกณฑ์ Wholly Obtained (WO) คือ สินค้าที่ผลิตโดยใช้วัตถุดิบภายในประเทศทั้งหมดจะได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีภายใต้ FTA เช่น สินค้าเกษตร สินค้าแร่ต่างๆ รวม 10 รายการ

(2) หลักเกณฑ์ Percentage Criterion หรือหลัก Local Content (LC) คือ สินค้าที่ผลิตโดยใช้สัดส่วนวัตถุดิบและต้นทุนภายในประเทศต่อราคาส่งออก (local value added content) ไม่น้อยกว่าร้อยละตามที่กำหนดในแต่ละสินค้า (ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ที่ 40% ของมูลค่า F.O.B.) จะได้รับสิทธิพิเศษทางภาษี สินค้าที่ใช้หลักเกณฑ์ข้อนี้ได้แก่ อาหารทะเลปรุงแต่ง เป็นต้น

(3) หลักเกณฑ์ Substantial Transformation (ST) คือ สินค้าที่มีการผลิตตามหลักการเปลี่ยนพิกัดศุลกากรในระดับ 4 หลักหรือ 6 หลัก ซึ่งหลักนี้มักจะใช้ร่วมกับหลักเกณฑ์ Percentage Criterion คือสินค้าจะได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีเมื่อ ผ่านหลักเกณฑ์ทั้งสองนี้ สินค้าที่อยู่ในกลุ่มต้องใช้หลักในข้อนี้ ได้แก่ เครื่องรับโทรทัศน์สี นาฬิกา เครื่องจักรที่ใช้ในอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์เหล็กแผ่นรีดสารเคมีต่างๆ ส่วนประกอบเครื่องเพชรพลอย รวม 68 รายการ

อย่างไรก็ดี สำหรับสินค้าที่ผ่านกระบวนการผลิตอย่างง่าย เช่น การเปลี่ยนบรรจุภัณฑ์ การแยกส่วนประกอบ การประทับตรา จะไม่ถือว่าสินค้านั้นมีแหล่งกำเนิดในประเทศไทย

5. การค้าบริการในตลาดอินเดีย

อินเดียกำลังจะกลายเป็นประเทศผู้ส่งออกบริการรายใหญ่ของโลก โดยเฉพาะในธุรกิจ call center และซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์ อย่างไรก็ดี ในธุรกิจบริการที่สำคัญภาครัฐเองยังคงเป็นผู้ดำเนินการเอง ส่วนธุรกิจที่ภาคเอกชนและผู้ประกอบการต่างประเทศมีบทบาทสำคัญได้แก่ ธุรกิจโฆษณา บัญชี วิทยนตีให้เช่า และธุรกิจที่ปรึกษา สำหรับธุรกิจบริการด้านการสื่อสาร บริการวิชาชีพ (professional services) หรือการเงิน นั้น อินเดียยังคงไม่ผ่อนคลายนโยบายมากนัก

สำหรับการเจรจาเปิดเสรีภาคบริการของอินเดียภายใต้ FTA ไทย-อินเดีย นั้น ยังอยู่ในขั้นตอนของการเจรจาซึ่งคาดว่าจะเสร็จสิ้นภายในปี 2549 สำหรับภาคธุรกิจบริการที่ไทยให้ความสำคัญ

และได้พยายามผลักดันให้อินเดียเปิดเสรี ได้แก่ ธุรกิจบริการด้านการท่องเที่ยว/สุขภาพ การขนส่ง โทรคมนาคม บริการด้านคอมพิวเตอร์ การเงิน ธุรกิจบริการวิชาชีพ และการก่อสร้าง เป็นต้น ซึ่งขอให้ผู้ประกอบการที่สนใจขยายการค้าบริการไปยังอินเดีย ติดตามความคืบหน้าของการเจรจาในเรื่องนี้อย่างใกล้ชิด

6. โอกาสการลงทุนในอินเดีย

ไทยและอินเดียมีข้อตกลงร่วมกันว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน (Bilateral Investment Protection and Promotion Agreement: BIPA) ซึ่งได้มีการลงนามไปตั้งแต่ปี 2543 และยังคงมีผลบังคับใช้ถึงปัจจุบัน ดังนั้น ความตกลงเปิดเสรีการลงทุนใน FTA ไทย-อินเดีย ฉบับที่กำลังเจรจกันอยู่นั้น จึงจะมีความครอบคลุมที่กว้างขวางกว่า BIPA ซึ่งทั้งสองฝ่ายกำลังอยู่ระหว่างการหารือกับหน่วยงานด้านการลงทุนและภาคเอกชนของแต่ละประเทศ เพื่อให้ได้ข้อตกลงที่เป็นประโยชน์ต่อนักลงทุนของทั้งสองประเทศสูงสุด ปัจจุบันได้เริ่มมีนักลงทุนจากอินเดียเข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมต่างๆ ของไทยบางแล้ว เช่น อุตสาหกรรมรถยนต์และชิ้นส่วน จึงคาดว่า FTA ไทย-อินเดีย จะส่งผลดึงดูดนักลงทุนชาวอินเดียให้เข้ามาลงทุนในไทยมากยิ่งขึ้น ในขณะที่นักลงทุนชาวไทยก็จะมีโอกาสขยายการลงทุนไปในประเทศอินเดียมากขึ้นเช่นกัน

ช่องทางการลงทุนในอินเดีย

การลงทุนในอินเดียสามารถทำได้ 2 ช่องทาง คือ

(1) การลงทุนโดยผ่านช่องทางอัตโนมัติ (Automatic route) อยู่ในความรับผิดชอบโดยตรงของธนาคารกลางหรือ Reserve Bank of India (RBI) ด้วยวิธีการที่นักลงทุนต่างชาติแจ้งให้ RBI ทราบถึงการลงทุนภายใน 30 วัน นับแต่วันที่นำเงินมาลงทุนและวันที่ออกหุ้นของบริษัท

(2) การลงทุนโดยขออนุมัติจาก Foreign Investment Promotion Board: FIPB และรัฐบาล เป็นการลงทุนในอุตสาหกรรมและบริการบางอย่างที่กฎหมายกำหนดไว้

นอกจากนี้ เพื่อส่งเสริมการลงทุน รัฐบาลอินเดียได้เสนอสิ่งจูงใจพิเศษให้นักลงทุนจัดตั้งโรงงานผลิตสินค้าสำหรับการส่งออกในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (EPZ) หรือ EOU/SEZ ซึ่งอนุญาตให้ชาวต่างชาติลงทุนได้ 100% (ภายใต้ข้อจำกัดบางประการ) เขต EPZs ตั้งขึ้นเพื่อเป็นเขตผลิตสินค้าเพื่อส่งออกภายใต้สภาพที่ปลอดภาษีและต้นทุนการผลิตต่ำ ในแต่ละเขตจะมีระบบอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน เช่น ที่ดินที่พัฒนาแล้ว โรงงานที่ออกแบบได้มาตรฐาน ถนน ระบบไฟฟ้า น้ำ และระบบศุลกากร ในขณะที่ EOU อยู่ภายใต้กฎเกณฑ์คล้ายๆ กับ EPZ แต่โครงการนี้ให้ทางเลือกที่กว้างกว่าในแง่ของสถานที่ตั้งโรงงานที่เหมาะสมกับแหล่งวัตถุดิบ ท่าเรือส่งออก แรงงานที่มีทักษะตามที่ต้องการ และขนาดที่ดินที่กว้างกว่าสำหรับการดำเนินโครงการ

7. ความท้าทายและการปรับตัวรองรับ FTA

ประโยชน์จาก FTA จะเกิดขึ้นสูงสุดเมื่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องร่วมมือและเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นร่วมกัน ความร่วมมือทั้งในด้านข้อมูล ข่าวสาร ข้อคิดเห็น ระหว่างหน่วยงานที่ทำหน้าที่เจรจาของภาครัฐ เช่น กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลัง กระทรวงเกษตร กระทรวงอุตสาหกรรม และ กระทรวงการต่างประเทศ เป็นต้น และภาคเอกชน ตัวแทนภาคธุรกิจ สมาคมผู้ประกอบการ นักวิชาการ รวมทั้งองค์กรอิสระต่างๆที่เกี่ยวข้องจะมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผลของการเจรจา ดังนั้น ทุกฝ่ายจึงต้องร่วมมือกัน เพื่อให้การเจรจาเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมสูงสุด

ภายหลังการจัดทำ FTA ไทย-อินเดีย แล้ว แน่ใจว่าระดับการแข่งขันจะต้องสูงขึ้น แต่ FTA ก็ จะเปิดโอกาสทางการค้าใหม่ๆให้แก่ผู้ประกอบการ ดังนั้น ผู้ประกอบการจึงต้องมีการปรับตัวเพื่อรองรับการ แข่งขันที่เพิ่มขึ้น และใช้ประโยชน์จากโอกาสที่เปิดกว้างนี้ สำหรับแนวทางที่ผู้ประกอบการอาจนำไปปรับใช้กับ ธุรกิจ เช่น

- 1) เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต การจัดการ การบริหารต้นทุน ปรับใช้เทคนิคการบริหารสมัยใหม่ และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีที่ทันสมัย
- 2) พัฒนารูปแบบและคุณภาพสินค้า โดยยกระดับคุณภาพและมาตรฐานให้สูงขึ้น เพื่อเข้าสู่ตลาด ระดับบน ซึ่งจะช่วยลดการแข่งขันในสินค้าระดับล่าง และการสร้าง Brand Name สินค้าของไทยให้เป็นที่รู้จักใน อินเดีย
- 3) ลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีที่ใช้ในการ ผลิตให้สูงขึ้น
- 4) พัฒนาบุคลากร โดยเฉพาะแรงงานฝีมือ และช่างเทคนิค ให้สอดคล้องกับความต้องการของภาค ธุรกิจและระดับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป
- 5) พัฒนาและขยายตลาดเชิงรุก โดยใช้ตลาดเป็นตัวนำ ผลิตสินค้าให้สอดคล้องกับความต้องการ ของตลาด ขยายช่องทางการตลาดในการเข้าถึงผู้บริโภคโดยตรงมากขึ้น มีกระบวนการผลิตและการส่งมอบ สินค้าอย่างรวดเร็ว
- 6) พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างภาคเอกชนไทยกับภาคเอกชนของประเทศที่ร่วมจัดทำเขตการค้าเสรี เช่น การจัดตั้งสภาธุรกิจ เป็นต้น
- 7) ติดต่อกับคู่ค้าชาวอินเดียอย่างสม่ำเสมอ เพื่อรักษาความสัมพันธ์ทางการค้าในระยะยาว

นอกจากนี้ ประชาชนทั่วไปสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการเจรจา FTA ไทย-อินเดีย ได้ โดย ผ่านสมาคมต่างๆ เช่น สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าไทย สมาคมธนาคารไทย สภา

วิชาชีพต่างๆ เป็นต้น หรือถ้าเป็นผู้ประกอบการ เกษตรกร หรือประชาชนที่ไม่ได้สังกัดสมาคมใดๆ ก็สามารถร่วมแสดงความคิดเห็น หรือส่งข้อเสนอแนะโดยตรงมาได้ที่ **กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์** ซึ่งทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางรวบรวมความคิดเห็นของเอกชนกลุ่มต่างๆ แล้วนำมาประมวลเพื่อหาทำที่ในการเจรจา

8. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ FTA ไทย-อินเดีย

กระทรวงพาณิชย์

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

44/100 ถนนนนทบุรี 1 ตำบลบางกระสอ จังหวัดนนทบุรี 11000

โทรศัพท์: 02-507-7444

โทรสาร: 02-547-5630-1

Website: <http://www.dtn.moc.go.th>

<http://www.thaifta.com>

FTA Unit / Call Center: 02-507-7555 02-507-7680 02-507-7687

กรมการค้าต่างประเทศ

กองสิทธิประโยชน์ทางการค้า

44/100 ถนนนนทบุรี 1 ตำบลบางกระสอ จังหวัดนนทบุรี 11000

โทรศัพท์: 02-547-4815

โทรสาร: 02-547-4816

Website: <http://www.dft.moc.go.th>

E-mail: tpdft@moc.go.th

สำนักงานการค้าต่างประเทศ เขต 1 (เชียงใหม่)

โทรศัพท์: 053-274-671-2 053-277-647

โทรสาร: 053-277-901

สำนักงานการค้าต่างประเทศ เขต 2 (หาดใหญ่)

โทรศัพท์: 074-252-500-2

โทรสาร: 074-252-501

สำนักงานการค้าต่างประเทศ เขต 3 (ชลบุรี)

โทรศัพท์: 038-341-174 038-342-500

โทรสาร: 038-341-173-4

สำนักงานการค้าต่างประเทศ เขต 4 (สระแก้ว)

โทรศัพท์: 037-425-062

โทรสาร: 037-425-063
สำนักงานการค้าต่างประเทศ เขต 5 (หนองคาย)
 โทรศัพท์: 042-413-373-5
 โทรสาร: 042-413-376
สำนักงานการค้าต่างประเทศ เขต 6 (เชียงราย)
 โทรศัพท์: 053-719-612-4
 โทรสาร: 053-719-615

กรมส่งเสริมการส่งออก

สำนักการตลาดต่างประเทศ

44/100 ถนนนนทบุรี 1 ตำบลบางกระสอ จังหวัดนนทบุรี 11000
 โทรศัพท์: 02-507-7950-3
 โทรสาร: 02-507-8019
 Website: <http://www.depthai.go.th>
 E-mail: aseandep@depthai.go.th

ศูนย์บริการส่งออกแบบเบ็ดเสร็จและโลจิสติกส์

22/77 ถนนรัชดาภิเษก เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
 โทรศัพท์: 02-512-0315
 โทรสาร: 02-512-2670
 Website: <http://www.depthai.go.th>
 E-mail: thaitrade@ozemail.com.au

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงนิวเดลี

Thai Trade Center, New Delhi
 55-N Nyaya Marg, Chanakyapuri
 New Delhi, India 110021
 โทรศัพท์: 91-112-410-5608
 โทรสาร: 91-112-410-5609

กระทรวงการคลัง

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ถนนพระราม 6 กรุงเทพฯ 10400
 โทรศัพท์: 02-273-9020
 โทรสาร: 02-273-9168
 Website: <http://www.mof.go.th>

กรมศุลกากร

ถนนสุนทรโกษา เขตคลองเตย กรุงเทพฯ 10110

โทรศัพท์: 02-249-0431-40

โทรสาร: 02-249-2874

Website: <http://www.customs.go.th>**กระทรวงการต่างประเทศ****กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ**

ถนนศรีอยุธยา กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์: 02-643-5248-9

โทรสาร: 02-643-5247

Website: <http://www.mfa.go.th>E-mail: interecon@mfa.go.th**กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย**

ถนนศรีอยุธยา กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์: 02-643-5040

โทรสาร: 02-643-5041

Website: <http://www.mfa.go.th>E-mail: treaties@mfa.go.th**กรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกา**

ถนนศรีอยุธยา กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์: 02-643-5043-44

โทรสาร: 02-643-5045

Website: <http://www.mfa.go.th>E-mail: southasian@mfa.go.th**กระทรวงเกษตรและสหกรณ์****สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร**

ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์: 02-940-5550-1

โทรสาร: 02-940-7210

Website: <http://www.oae.go.th>

กรมวิชาการเกษตร

ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์: 02-579-0151-7

โทรสาร: 02-579-5248

Website: <http://www.doa.go.th>**กรมปศุสัตว์**

ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์: 02-653-4444

โทรสาร: 02-653-4905

Website: <http://www.moac.go.th>**สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.)**

ถนนราชดำเนินนอก เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

โทรศัพท์: 02-280-3906-7

โทรสาร: 02-280-3885

Website: <http://www.acfs.go.th>**กระทรวงอุตสาหกรรม****สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม**

ถนนพระราม 6 เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์: 02-202-4336

โทรสาร: 02-202-4308

Website: <http://www.oie.go.th>**สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม**

ถนนพระราม 6 เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์: 02-202-3301-4

โทรสาร: 02-202-3415

Website: <http://www.tisi.go.th>E-mail: thaistan@tisi.go.th**สถานเอกอัครราชทูต****สถานเอกอัครราชทูตอินเดียประจำประเทศไทย**

46 ซอยประสานมิตร สุขุมวิท กรุงเทพฯ 10110

โทรศัพท์: 02-258-0300-5

โทรศัพท์: 02-258-4627
Website: <http://www.indiaemb.or.th>
E-mail: indiaemb@mozart.inet.co.th

สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงนิวเดลี

56-N Nyaya Marg, Chanakyapuri

New Delhi, 110021, India

โทรศัพท์: 91-11-2611-5678
โทรศัพท์: 91-11-2687-2029
Website: <http://www.thaiemb.org.in>
E-mail: thaidel@mfa.go.th